

**HOE VIND JE
ZÉLF DAT HET
GAAT?**

JAPKE-D. BOUMA BIJ UITGEVERIJ THOMAS RAP

Uitrollen is het nieuwe doorpakken

Ga lekker zélf in je kracht staan

Werken doe je maar thuis

Mag ik even iets tegen je aanhouden?

Gids voor de kantoorjungle

Japke-d. Bouma

HOE VIND JE ZÉLF DAT HET GAAT?

281 gouden tips voor op je werk

2020 THOMAS RAP

De in deze bundel opgenomen columnns
zijn bewerkt en verschenen eerder in
NRC Handelsblad en *nrc-next*.

Copyright © 2020 Japke-d. Bouma
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Foto auteur Pim Ras
Vormgeving binnenwerk Aard Bakker
Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort
ISBN 978 94 004 0690 2
NUR 301

thomasrap.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor iedereen die een baan heeft,
er ooit een had of er momenteel eentje zoekt.

INHOUD

- 11 Voorwoord – Hoe vind je zélf dat het gaat?
- 15 De kantoortuin is dood – lang leve de kantoortuin
- 26 Hoe overleef je de groepsapp van je werk?
- 30 We gaan stoppen met ‘onboarding’
- 34 Vrouwen moeten meer bluffen op het werk
- 37 Doe tijdens je vakantie nou eens helemaal niks
- 40 Agile werken? Deze agile-coach is er helemaal klaar mee...
- 45 ...maar weet jij een ander woord voor ‘agile’?
- 48 Ik zit op kantoor liever in een dal dan op de top
- 51 Thuiswerken met je familie, dat is de hel
- 55 Dit is het ergste jargon in het onderwijs
- 62 In je kracht staan: wat is dat en hoe kom je erin?
- 66 Microsoft is seksistisch
- 69 Het ‘daar heb je haar weer’-effect
- 72 Dit is een ode aan alle zzp’ers...
- 76 ...maar dat woord ‘zzp’er’, dat vind ik een rotwoord
- 79 Een chieff happiness officer, is dat nou nodig op je werk?

- 83 Dit zijn de ergste clichés in vergaderingen
- 87 Mannen leggen het je graag even uit
- 90 Dit is het ergste milieujargon
- 94 Ik wil geen oogkleppen op kantoor
- 98 Hoe onderteken jij je mails? Nou, zó liever niet
- 102 Hoe beginnen jullie je mails? Nou, zó liever niet
- 106 Wat is een 'professional' en hoe kun je 'groeien als professional'?
- 110 Deep dive in je broekje
- 122 De man is te warm, de vrouw te koud
- 125 Dit is mijn geheime tip voor op kantoor
- 129 Stop eens met dat jargon in de zorg
- 133 Dit zijn de ergste bedrijfsuitjes...
- 137 ...en dit zijn de leukste bedrijfsuitjes
- 141 Kijk jij wel genoeg uit het raam?
- 145 Dit zijn de ergste jeukwoorden in de communicatie
- 149 Hoe overleef je de hitte op je werk?
- 153 Mannentoiletten op kantoor zijn viezer dan
vrouwentoiletten...
- 156 ...maar hoe hoort het nu eigenlijk op het
kantoortoilet?
- 160 Dit zijn de beste tips voor stilte op kantoor
- 164 Voor introverte mensen zijn congressen vaak de hel
- 168 Vrouwen zouden meer salaris moeten krijgen dan
mannen
- 171 Dit is de top 10 van jeukwoorden in de 'recruitment'
- 176 Word jij ook zo moe van al dat videovergaderen?...
- 180 ...maar wat trek je aan tijdens een zakelijke
videovergadering?

- 184 De mannengriep, bestaat die?
- 187 Zo schrijf je een goede nieuwjaarspeech
- 194 Een moeder als premier? Dat kan écht niet...
- 198 ...en dus heeft Nederland nog steeds geen
vrouwelijke premier
- 201 Durf te falen? Wat een onzin
- 205 Zo word je niet gek van je mailbox
- 209 Stop met rijstwafels, aftershave en cup-a-soup op
kantoor
- 213 Mooie vrouwen zijn gevaarlijk op het werk
- 216 De kerstborrel haalt het slechtste in de mens
naar boven
- 220 Hallo burens, mag het wat rustiger in de tuin?
- 224 De carrièremans die álles heeft
- 227 Mag het ook wat trager op ons werk?
- 231 Zeg eens wat vaker 'nee' op kantoor
- 236 Waarom vrouwen vaak de lastige klussen krijgen
- 239 Hoe heet jouw zoveelste vergadering?
- 246 Zo kom je van je thuiswerk-kilo's af
- 249 Heb jij een vitaal beroep of een bullshitbaan?
- 253 Hallo, weet iemand wat 'governance' is?
- 257 Waarom vrouwen hoge hakken dragen op het werk
– of juist niet
- 260 Geef je baas eens wat vaker een compliment
- 264 Vijftigers hebben het zwaar op het werk
- 268 Wat zou jij doen met een paar miljoen?
- 272 Trakteren? Dat is heel belangrijk op kantoor
- 276 Zoenen is heerlijk, maar niet (met iedereen) op
kantoor

- 279 Dit is het beste advies voor je carrière
- 283 Een secretaresse? Dat is hopeloos ouderwets
- 288 Dit is het ergste jargon in de rechtspraak
- 292 Sorry hoor, maar je brein is nogal een sletje
- 295 Wees eens wat vaker een ouwe lul op je werk
-
- 299 Nawoord – Dit is werkgeluk

VOORWOORD

HOE VIND JE ZÉLF DAT HET GAAT?

Hebben jullie dat ook? Dat je heel agressief wordt als je baas aan het begin van een functioneringsgesprek tegen je zegt: ‘Hoe vind je zélf dat het gaat?’ Ik wil dan altijd het liefst wild om me heen slaan.

Want ‘Hoe vind je zélf dat het gaat’ – wat moet je dáár nou op zeggen? Als je antwoordt dat je het wel lekker vindt gaan, komt er in je dossier dat je te weinig aan ‘zelfreflectie’ doet, en als je zegt dat niet alles goed gaat, krijg je een aantekening dat, euh, niet alles goed gaat.

Gek word je ervan.

Zo is er natuurlijk nog veel meer gekmakend op je werk. Managers die ‘dagdagelijks’ zeggen bijvoorbeeld. Of ‘we nemen het mee’ – en dat er dan helemaal niks gebeurt.

Of de groepsapp! Die je de hele dag afleidt met de overbodigste berichten ter wereld. Maar ook de ‘stand-ups’, de verplichte bedrijfsuitjes, de honderden cc-mails waar je elke dag weer in staat. Die ene collega die altijd over z’n kleinzoon begint als jij net midden in een ingewikkelde alinea zit, de stinkende rijstwafels waar collega’s op zitten

te knagen TERWIJL JIJ JE PROBEERT TE CONCENTREREN.

Geef het maar toe. Jij dacht toch ook dat de coronacrisis het einde zou zijn van kantoor? Viel dat even tegen.

Want thuis ging alles natuurlijk gewoon in aangepaste vorm door. Collega's die tijdens het videobellen net zo lang doorpraten als in de 'oude' vergaderingen. Vervelende managers die van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat appen, mailen en facetimen, online-scrumsessies, de virtuele heidag. Maar ook de échte kantoortuin is er nog steeds. En we gaan weer. Voorzichtig en op afstand, maar toch.

Omdat we moeten van onze baas. Omdat we ons gezicht er moeten laten zien omdat ze ons anders vergeten, daarom ook natuurlijk.

Maar ik denk ook wel eens: we lijken soms wel verslaafd aan kantoor, zoals je verslaafd kunt zijn aan nicotine of chocoladesoesjes.

We zijn verslaafd aan de gezelligheid, aan de gelijkgestemden, aan het gedoe, aan de collega's, aan de grappen die alleen jullie begrijpen – zeker, je kunt ziek worden van kantoor, van het lawaai, van de afleiding en er stress van krijgen, maar uiteindelijk kun je er ook niet zonder – het is haat én liefde.

Ik denk dat daarom de ijzeren wetten van de kantoortuin ook nooit veranderen, de grondregels waar iedereen zich vroeg of laat aan moet houden. Net als de basisvragen over kantoor, zo valt mij op. Die zijn ook al eeuwen dezelfde. Hoe je gelukkig wordt op je werk, waarom vrouwen het vaak kouder hebben op kantoor dan mannen, hoe je een mail begint en afsluit, hoe je een goede nieuwjaarsspeech

schrijft, hoe we ons moeten gedragen op het kantoortoilet, wat we aan moeten tijdens een zoomvergadering, en waarom mensen ‘onboarding’ zeggen: we dóén wel of we supermodern zijn op ons werk; in de kern is er de afgelopen driehonderd jaar natuurlijk weinig veranderd.

Want ook al noemen we boerenverstand nu ineens ‘agile werken’, zijn er ‘chief happiness officers’ gekomen om ons gelukkig te maken en moeten we door de corona meer afstand houden: éígenlijk zitten we nog steeds in berenvelen voor onze grot.

Nou, en daarom schreef ik dit boek. Als een handboek over hoe je met je kantoorverslaving omgaat, als een ode aan het kantoorleven, als een handreiking als je het even niet meer ziet zitten, maar ook als een waarschuwing. Als een streep in het zand. Want natuurlijk werken we er over vierduizend jaar nog en is kantoor niet kapot te krijgen – in welke vorm dan ook. We moeten er wel voor zorgen dat dat ook voor jou blijft gelden.

En dat je weet wat je terug moet zeggen als iemand je vraagt hoe je zélf vindt dat het gaat.

DE KANTOORTUIN IS DOOD - LANG LEVE DE KANTOORTUIN

Nou, daar sta je dan, als ‘kantoorexpert’.

Heb je jarenlang tips gegeven hoe je kantoor kunt overleven, heb je columns vol gewaarschuwd voor de gevaren van de drukke, open kantoortuin (stress! lawaai! afleiding!), heb je seizoenen lang je vingers blauw geschreven dat mensen meer moeten thuiswerken om gezond te blijven, en dan komt er een virus en is alles ineens anders; het kantoor zoals we dat kenden bestaat niet meer.

Want dat is toch wel iets waar we rekening mee moeten gaan houden, jongens: de kantoortuin van de hele dag dicht op elkaar zitten, die blijft nog wel even weg. Met een bil bij elkaar op het bureau, van elkaars gebaksbordjes eten, samen een koelkast delen, samen lunchen in een overvolle kantine, nieuwjaarszoenen, drukke vrijmibo’s: dié kantoortuin zal niet snel terugkeren.

Ben ik daar héél rouwig om? Euh, nee. Voor mij voelde kantoor ook al vóór de coronacrisis uit de tijd. Als roken in het vliegtuig, als zonnen zonder je in te smeren en als vlees eten zonder dat je daarbij denkt aan de gevolgen voor dier

en milieu – als een hopeloos verouderde mastodont – en de coronacrisis heeft dat alleen maar zichtbaarder gemaakt.

Want tuurlijk, het was hartstikke gezellig in de drukke, open kantoortuin, en je kon er prima in je agenda bladeren, ‘afspraken inschieten’, ‘deepdives’ maken, ‘brainstorms’ en al die andere onzin waar niemand iets verder mee komt. Maar werk waarvoor je de diepte in moet – werk dat je baas van je verwacht, zeg maar – daar kwam je niet aan toe.

Mensen kregen ook stress in al die drukke kantoren, en meldden zich er vaker ziek dan in een kantoor met meer aparte kamers, en daarvoor begonnen steeds meer experts en wetenschappers te waarschuwen. Eigenlijk was de kantoortuin al op weg naar de uitgang, maar er was nog geen bittere noodzaak om hem af te schaffen. Die is er dankzij het coronavirus nu wél.

Je hoort soms architecten of CEO’s zeggen dat de open kantoortuin de ‘communicatie, de samenwerking en de innovatie bevordert’ – maar daar moet ik altijd heel hard om lachen. Want de ervaring leert dat dergelijke kantoren de samenwerking juist belemmeren, omdat mensen zich er terugtrekken achter hun scherm en hoofdtelefoons opzetten.

Ja, maar zo’n kantoor is wel lekker goedkoop omdat je er meer mensen per vierkante meter in kan proppen, zelden sommige werkgevers eerlijk. Maar dat was ook onzin. Want als zich meer mensen ziekmelden door het lawaai en de stress, kost het ziekteverzuim misschien nog wel veel meer geld.

BESTAAT ER EEN ‘CORONAPROOF’ KANTOOR?

Maar ja, hoe moet het nieuwe kantoor er dan uit gaan zien? Het kantoor post-corona? Vertel dát dan maar eens, mevrouw de kantoorespert, als je het zo goed weet – als ik een euro had gekregen voor elke keer dat iemand me die vraag gesteld heeft, was ik nu miljonair.

Kort antwoord: ik weet het eigenlijk niet. Ik snap dat jullie van mij een harde en duidelijke strategie verwachten, net als zekerheden, actieplannen en afvinkbare taaklijsten, maar die zijn er niet. Want we weten domweg niet wat het virus gaat doen. Of welk virus dan ook dat ongetwijfeld nog gaat volgen.

Ik kan wel zeggen wat ik hóóp dat er zal gebeuren met de kantoorruimte. En dat is dat we de coronacrisis aangrijpen om kantoren beter te maken.

WEG MET DE FLEXPLEK

Want wat zou het mooi zijn als we door de coronacrisis ruimere werkplekken krijgen, dat we minder dicht op elkaar zitten zodat we ons beter kunnen concentreren op ons werk. Wat zou het mooi zijn als de verfoeide, onpersoonlijke flexplekken voorgoed werden afgeschaft omdat het niet hygiënisch is als er steeds iemand anders zit.

Wat zou het ook mooi zijn als we zouden stoppen met vergaderen, en niet alleen omdat het risico op besmetting in een vergaderzaal groot is, maar gewoon omdat vergaderen niet werkt, daar is inmiddels voldoende wetenschappelijk bewijs voor.

Niet dat het makkelijk zal worden om je collega's op afstand te houden. Want wat doe je met collega's die doodleuk vragen of je even op hun scherm kunt meekijken? Die elkaar op twintig centimeter afstand dingen uitleggen? Die oude bekenden om de nek vliegen, die koffie gaan halen voor elkaar of, nog erger, dicht bij elkaar bij de koffieautomaat staan te kletsen?

Denken jullie dat zzp'ers die geen geld krijgen als ze niet op het werk verschijnen, thuis zullen blijven als ze zich griepigerig voelen? Dat we alle niezende hooikoortspatiënten naar huis gaan sturen? Dat we onze baas zullen aanspreken op onveilig gedrag?

Nee hè?

De kantoorrijger is nu ook niet bepaald de meest hygiënische diersoort ter wereld – daar maak ik me ook zorgen over. Want denken jullie nou echt dat iedereen z'n werkplek steeds goed zal schoonhouden, dat iedereen zal blijven hoesten in z'n elleboog en z'n kopjes zal afwassen?

Als mensen hun handen nú al niet wassen na het plussen, waarom zouden ze dat dan wel ineens gaan doen nu er toevallig een dodelijk virus door de wereld raast?

En dan zijn er nog de werkgevers die hun personeel heel graag weer terug willen zien op kantoor, en daarom corona omschrijven als 'een griepje' – ik verwacht dat veel horrorfilms zich de komende jaren op kantoor zullen gaan afspelen.